

Sant Marc de Viladomiu Vell

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A l'entrada a la colònia Viladomiu Vell.
Emplaçament S'accedeix a la colònia des de la carretera C-16z.

Coordenades:

Latitud: 42.00972
Longitud: 1.88619
UTM Est (X): 407770
UTM Nord (Y): 4651455

Classificació

Número de fitxa 08092 - 9
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Historicista
Segle XIX
Any 1885
Autoria de l'element: Valentí Canudes de Casserres (mestre d'obres)
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari si. IPA, 3324
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Plaça Palau, 1. Solsona

Fitxes associades:

[Torre de l'amo de Viladomiu Vell](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

Edifici religiós sota l'advocació de Sant Marc, de planta basilical, amb un campanar adossat a la façana de ponent amb una coberta de pissarra a quatre aigües. La nau central de l'església presenta una coberta de teules a dues vessants amb el carener paral·lel a l'eix longitudinal de l'edifici. Les naus laterals també estan cobertes amb teules a una vessant. Els murs de l'església estan realitzats a base d'un paredat comú força rústec llevat de les cantoneres de la zona de l'absis on presenta la talla de carreus regulars, polits i escairats. El campanar, construït amb posterioritat a l'església, presenta uns murs aplacats de pedra disposada en filades regulars tot reproduint una construcció romànica llombarda. La façana està construïda damunt un sòcol de pedra i presenta un revestiment a la resta de superfície realitzat a base d'un arrebossat simple, pintat, amb incisions que formen una disposició de filades carreus col·locats al trencajunt. D'aquesta manera s'emfatitzen els elements arquitectònics que destaquen del fons, com per exemple la rosassa i l'ull de bou situats a la zona del capcer, o el portal amb un frontó curvilini decorat amb permòdols que recolza en dues pilastres d'estil toscà. Tots aquests elements, de pedra, destaquen del revestiment de la façana que està coronada per formes ondulants còncaves i convexes amb una decoració a base de mènsules, pinacles arrodonits i una creu de pedra al capdamunt del capcer. El campanar presenta un portal amb emmarcaments de pedra i una llinda corba que aixopluga un timpà amb un baix relleu que representa el bateig de Jesús amb l'adveniment de l'Esperit Sant en forma de colom.

L'interior de la nau central presenta una coberta a base d'una volta de canó dividida en quatre trams, amb llunetes on s'insereixen finestres rematades per un arc de mig punt. A cada tram es formen grans pilastres d'estil compost que recullen els arcs formers i faixons de separació amb les naus laterals. Un gran arquitrav decorat amb petits permòdols recorre l'encaix de la volta amb els murs laterals i a la zona d'entrada es disposa el cor amb una barana de balustres de fusta. L'absis és poligonal cobert amb volta de creueria i cadascun dels panys de mur estan decorats amb pintures representant escenes de la vida de Jesús entre columnes acanalades d'estil compost pintades de color daurat.

Observacions:

Per tal que la gent de la colònia no hagués de desplaçar-se fins l'església parroquial de Gironella per assistir als oficis religiosos, s'aconseguí que el capellà de Vilanova de Sagàs, digués una missa a la capella de Sant Marc de Cal Bassacs els dies de festa. Al cap d'uns anys el capellà va ser traslladat. El Sr. Viladomiu va fer construir un oratori als baixos d'un dels habitatges. Per tal de resoldre la qüestió Tomàs Viladomiu va decidir iniciar la construcció de l'església i dotar-la de capellà propi. En el llibre La colònia Viladomiu Vell (1868-1935), escrit pel prevere Ramon Casals, s'hi recullen les diferents obres i compres realitzades per anar dotant l'església del mobiliari, escultures, altars i altres elements litúrgics, així com la seva decoració.

Història

El 2 de maig del 1868, Tomàs Viladomiu i Bertran i els seus fills, Josep, Jacint i Marc Viladomiu i Montañà, van comprar una peça de terra, anomenada la Plana de Sant Marc, a Josep Feliu i Subirà i a Martí Feliu Farriols, pare i fill. Indret on poc després iniciarien la construcció de la colònia Viladomiu, la qual consta que al 1871 ja estava donada d'alta. Poc temps després i un cop iniciada l'activitat a la fàbrica, Tomàs Viladomiu va adquirir una nova peça de terra, la Clau de Sant Marc, on va començar a construir una nova colònia que amb el temps es denominaria Viladomiu Nou. Un cop posada en funcionament la fàbrica es va

anar avançant en la construcció d'altres edificis que havien de configurar la colònia, entre els quals l'església; així l'any 1883 es van iniciar les obres de construcció de l'església, dirigides per el mestre d'obres Valentí Canudes de Casserres. L'any 1885 el temple va ser consagrat i es nomenà el primer capellà. A costat i costat de l'església es van construir les escoles, espai que van ocupar durant molts anys.

Bibliografia

- BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑÀ, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Calaf: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.
- CASALS, R. Pvre. (2002): La Colònia Viladomiu Vell (1868-1935). Barcelona: Centre d'Estudis i Difusió del Patrimoni Industrial.
- GAVIN, J. M. (1985): Inventari d'esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona, Arxiu Gavin.
- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.
- SERRA, R.; CASALS, L. (fotografies) (2000): Colònies Tèxtils de Catalunya. Barcelona: Angle Editorial i Caixa de Manresa.
- SERRA, R. (2013): "Els orígens de la industrialització tèxtil de Gironella: Cal Metre, Cal Bassacs, Viladomiu Vell i Viladomiu Nou". L'Erol, núm. 118, pàg. 21-30.
- VALL CASAS, P. (1999): De colònies tèxtils a Parc Fluvial. El sistema de colònies tèxtils del Baix Berguedà. Gènesi i revaloració. Barcelona: Marcombo.
- VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

